

Synergiat ja kompromissit kestävän kehityksen tavoitteiden välillä

Kohti arviointia 2.0 – seminaari 14.12.2017

Pia Katila

Luonnonvarakeskus

Tavoitteiden väliset kytkökset tuovat haasteita arvioinnille

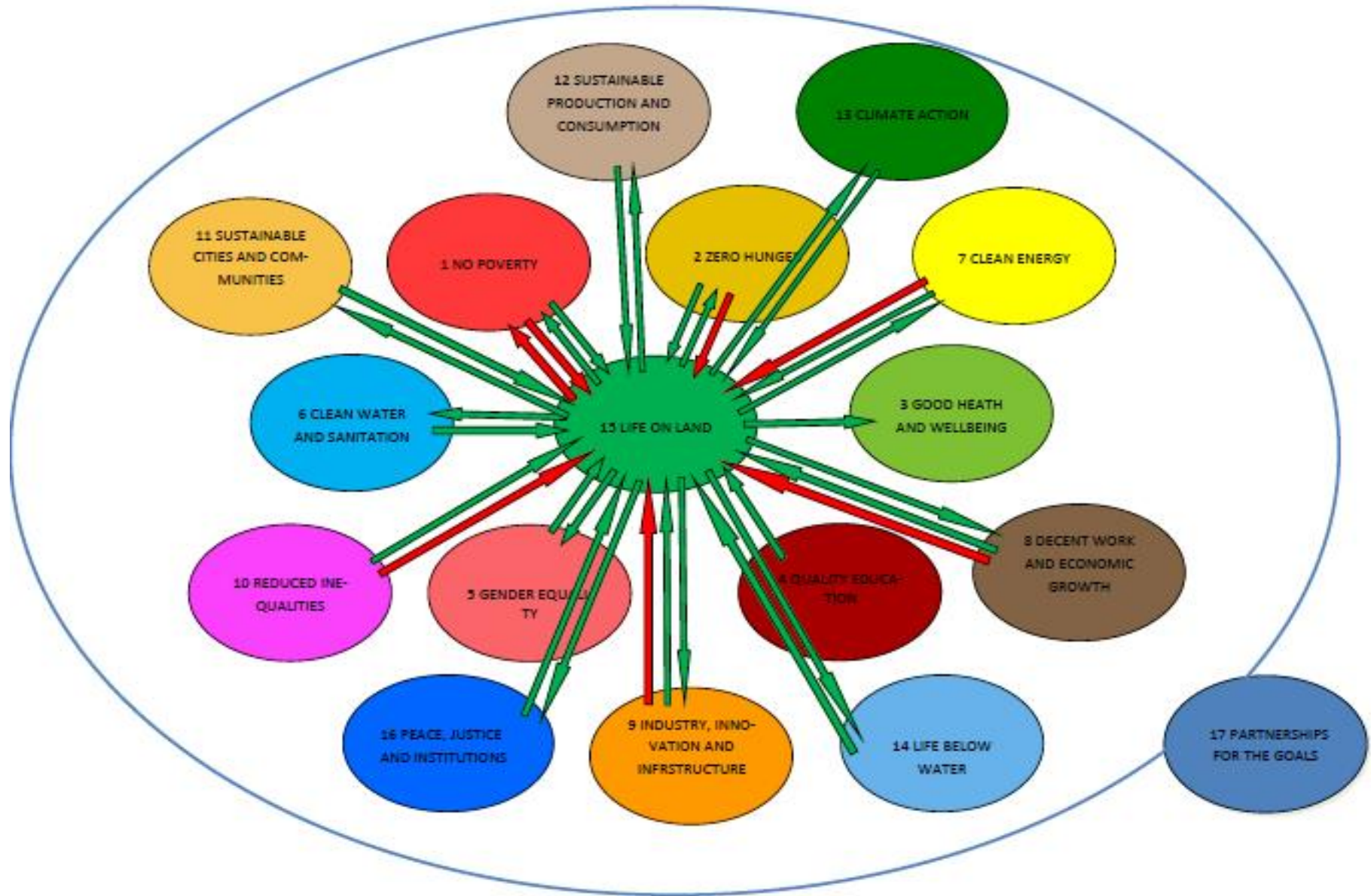
- 17 Tavoitetta ja 169 alatavoitetta
 - Yhtenäinen, jakamaton kokonaisuus
- Tavoitteet liittyvät monimutkaisella tavalla toisiinsa yhdistäen
 - Kestävyyden eri osa-alueet
 - Sektorit: energia, terveys, maatalous, jne.
 - Tasot: globaali, kansallinen, paikallinen
 - Toimijat: hallitukset, yksityinen sektori, kansalaisyhteiskunta
- Synerginen vuorovaikutus: mahdollistaa, vahvistaa, edellyttää
- Vastakkaiset/kilpailevat tavoitteet
 - Rajoittaa, estää, mitätöi
 - Edellyttävät kompromisseja ja priorisointia

Esimerkkinä tavoite 15

- Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestäväää käyttöä; edistää metsien kestäväää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen

Tavoite 15 kytkeytyy suoraan tai välillisesti kaikkiin muihin tavoitteisiin

Esimerkki tavoitteiden välisestä synergiasta

Tavoite 15 ja Tavoitteet 6, 12, 13

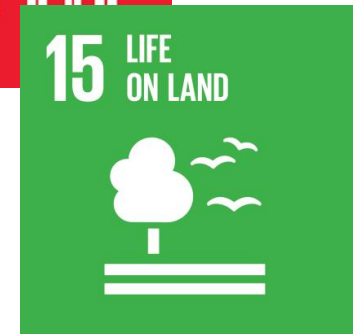
- Suojella ja ennallistaa vuoteen 2020 mennessä vesistöihin liittyviä ekosysteemejä kuten metsiä (6)
- Saavuttaa luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö, tukea kestävää kulutusta ja tuotantoa (12)
- Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin (13) – metsillä tärkeä merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa
- Maaekosysteemien suojeleminen, ennallistaminen ja kestävä käyttö (15) edistää kaikkia em. tavoitteita

Esimerkkejä tavoitteiden välisistä synergioista/vastakkaisuuksista

Tavoite 15 ja Tavoite 1

- Kestävän metsänhoidon edistäminen voi lisätä metsistä saatavia tuloja ja vähentää köyhyyttä
- Tiukan suojelun lisääminen voi heikentää metsien taloudellista käyttöä ja ansaintamahdollisuuksia
- Tulotason nousu
 - Voi muuttaa kulutustottumuksia ja lisätä ruoan, energian ja metsiin perustuvien tuotteiden kysyntää ja lisätä paineita metsän raivaamisen tai johtaa metsien tilan heikkenemiseen
 - Metsien merkitys turvaverkkona voi vähentyä ja johtaa metsien tilan paranemiseen

Esimerkkejä tavoitteiden välisistä synergioista/vastakkaisuuksista

Tavoite 15 ja Tavoite 2

- Metsät ovat tärkeitä
 - Ruoan saannin ja ravitsemuksen kannalta
 - Ylläpitävät suotuisia olosuhteita maataloudelle
 - Metsistä saatavilla tuloilla voidaan ostaa ruokaa
- Ruokaturvan saavuttaminen edellyttää ruoan tuotannon lisäämistä ja voi johtaa lisääntyvän kilpailuun eri maankäyttömuotojen välillä ja suoraan tai välillisesti metsän raivaamiseen
- Maatalouden tuottavuuden nostaminen voi rajoittaa ekosysteemien ja biodiversiteetin suojelutavoitteita (mm. monokulttuuri, lannoitteet)

Esimerkkejä tavoitteiden välisistä synergioista/vastakkaisuuksista

Tavoite 15 ja Tavoitteet 8 ja 9

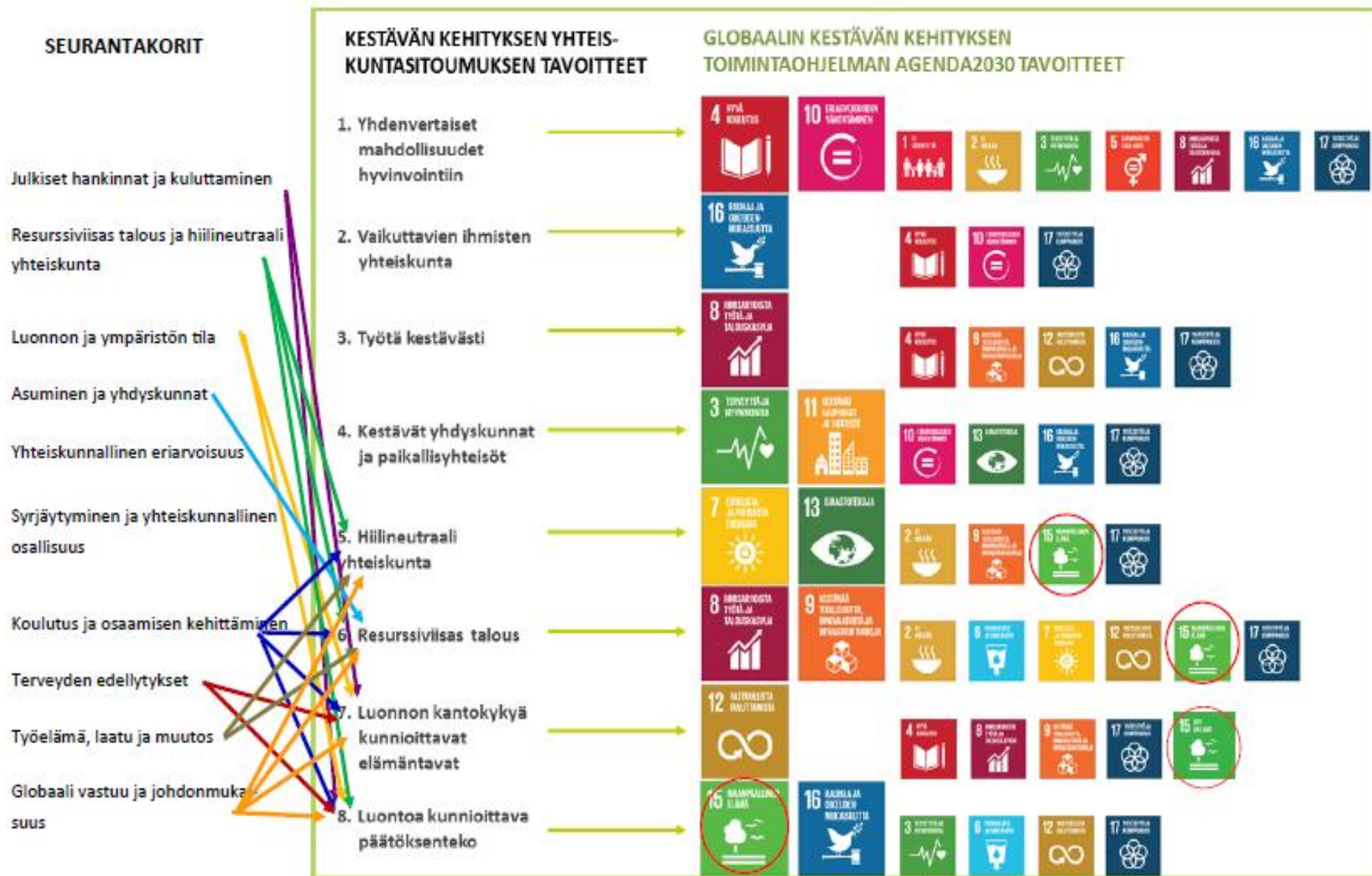

- Tavoitteet tukea tuottavaa toimintaa, työpaikkojen luomista ja yrittäjyyttä (8) metsäsektorilla voivat
 - Tukea kestävän metsänhoidon edistämistä
 - Olla ristiriidassa metsien/biodiversiteetin suojelutavoitteiden kanssa
- Teiden rakentaminen osana infrastruktuurin kehittämistä (9)
 - On ollut yksi metsäkadon ja metsien tilan huononemisen edistäjä mahdollistamalla pääsyn syrjäisille metsäalueille
 - Edistää markkinoille pääsyä ja voi tukea kestävää metsänhoitoa ja käyttöä

Toimintaympäristöllä on ratkaiseva merkitys kytkeäntöjen luonteeseen, voimakkuuteen ja vaikutukseen

- Luonnonolosuhteet
- Hallinta ja päätöksentekomekanismit
- Strategiat, politiikat ja toimenpiteiden toteuttamistavat, koordinaatio eri hallinnonalojen välillä sekä eri tasojen välillä
- Sosiaaliset (myös kulttuuriset) ja taloudelliset tekijät
- Aikaprospektiivi
- Käytettävissä oleva teknologia ja teknologian kehitys

Tavoite 15 Suomen tulkinnessa

Seurantakorit ja indikaattorit tavoitteen 15 näkökulmasta

Seurantakori	Tavoitteeseen 15 liittyvät indikaattorit*
Julkiset hankinnat ja kuluttaminen	-
Resurssiviisas talous ja hiilineutraali yhteiskunta	- Puuston kasvu ja poistuma - Luonnonvarojen kulutus (raw material consumption)
Luonnon ja ympäristön tila	- Luonnon monimuotoisuus (Indikaattori biodiversiteetin tilaa ja kehitystä Suomessa uhanalaisuus- ja elinympäristötietojen avulla ilmentäen ekosysteemien joustokykyä ja ekosysteemipalveluiden saatavuutta) - Luonnon- ja ympäristönsuojelun kansallinen ja kv-rahoitus
Asuminen ja yhdyskunnat	-
(Yhteiskunnallinen eriarvoisuus)	
(Syrjäytyminen ja yhteiskunnallinen osallisuus)	
Koulutus ja osaamisen kehittäminen	- Tutkimus ja kehittämismenot, osuus BKT:sta
Terveyden edellytykset	-
Työelämä, laatu ja muutos	-
Globaali vastuu ja johdonmukaisuus	-

Mitä tämä merkitsee arvioinnille?

- Tässä tarkasteltu vain esimerkinomaisesti joitakin kytkentöjä Tavoitteen 15 kautta
- Kaikki muutkin tavoitteet ovat kytköksissä toisiinsa
- Kompromissit ja vaihtosuhteet voivat peittyä agregoidussa arvioinnissa mutta myös jäädä huomiotta sektorikohtaisissa tarkasteluissa
- Tavoitteet ja niiden väliset kytkökset ovat dynaamisia, myös toimintaympäristö muuttuu → Arvioinnin tulisi tukea kehityksen/poliitikkojen/toimenpiteiden joustavaa ja sopeutuvaa edistämistä, hallintaa ja oppimista

Mitä tämä merkitsee arvioinille?

- **Systemiajattelua**
 - Integroitu ja kokonaisvaltainen, sektorirajat (ja seurantakorit) ylittävä arviointikehikko joka huomioi sosiaaliset, taloudelliset ja ekologiset dimensiot
 - Eri poliitikkojen ja toimenpiteiden yhteisvaikutukset + konteksti (poliittinen, taloudellinen, ideologinen, sosiaalinen, kulttuurinen, teknologinen)
- **Kriittisten riippuvuussuhteiden ja kytkösten systemaattista identifointia ja analyysiä**
 - Muutosteoriamallit – arvioinnin kohteen rajaaminen niin että tärkeät riippuvuussuhteet tulevat mukaan, linkit muihin sektoreihin, yhteistyö eri alojen arviointiasiantuntijoiden kesken
 - Tutkimus voi tukea kytkösten identifointia, ristiriitojen sovittamista (mitigation) ja synergioiden vahvistamista
- **Yhteiskunnallista keskustelua**
 - Avoin keskustelu kompromisseista ja vaihtosuhteista
 - Eri intressien ja arvojen yhteensovittaminen
 - Osallistava arviointi ja päätöksenteko

Kiitos!